

Om fyrstasjoner, fyrlykter og lanterner m.m.

*Disse opplysningene har jeg fra **Eystein Hansen**, som har bred og lang erfaring primært innen elektronikk tilknyttet sjøen og flynavigasjon. Han har radarteknisk utdanning fra Sjøforsvaret og Kystskippersertifikat, men nedenstående er først og fremst basert på hans kompetanse fra 22 år i elektrotjenesten i Fyr- og merkevesenet ved Kystverket Nordland. Arbeidet der besto bl.a. av drift og vedlikehold av alt elektrisk og elektronisk utstyr på fyrstasjoner og lykter - utstyr som radiofyr, Racon, DGPS, automatikk for lys og aggregater, telefonsamband osv. Jeg anser ham som en meget kyndig og troverdig kilde i denne sammenheng. Stor takk til ham.*

I *dagligtale* brukes ord som fyr, kystfyr, fyrlykter, ledfyr, lykter, lysbøyer, sjømerker med lys og lanterner. Det kan man gjøre med god samvittighet, men finnes også presise *faguttrykk* som brukes av Kystverket. Det er fire hovedkategorier som brukes i Norsk fyrliste:

1. **Fyrstasjoner** (fyr) betegnes *FS*. Har tårn (støpejern eller betong), og bolighus, uthus, maskinhus (for aggregater) og naust. I tillegg benyttes koder for driftsform, f.eks. Svenner:*FS/SC*. Dette betyr fyrstasjon med solcelledrift. Åsvær (Helgeland):*FS/EA*, en fyrstasjon med drift fra egne aggregater. Man inndeler gjerne fyrstasjonene i
 - a. **Kystfyr** plassert «på den ytterste nøgne ø». De har blinkkarakter (1,2,3 eller 4 hvite blink med 10-40 sek intervaller).
 - b. **Innseilingsfyr** som har fargede sektorer akkurat som fyrlyktene. De har forskjellige karakterer. De kan også stå på veldig værutsatte plasser, og har ofte tårn og andre bygninger. Noen unntak er det, som f.eks. Sør-Gjeslingan fyr på Folda og Hestskjæret fyr på Hustavika, der boligkvarteret en del av underbygg/tårn.

Selv om fyrstasjonene nå er avbemannet må de fortsatt kalles fyr om lyskilden er aktiv og plassert i tårn eller integrert i en bygning. I fyrlista blir betegnelsen først endret om det settes opp en lykt ved siden av de gamle fyrbygningene. Barøya fyr øst for Lødingen i Nordland ble f.eks. omklassifisert fra *FS/NA* (nett + aggregat) til *FL/NB* (nettstrøm med batterireserve) etter at det ble satt opp en plastlykt (glassfiber) ved siden av fyret.

2. **Fyrlykter** betegnes *FL*. Også her benyttes koder for de ulike driftsformene *FL/SC*, *FL/NB*. Dette er tradisjonelle 8-kantede støpejernslykter, eller nye sylindrerformede glassfiberlykter. De har fargede sektorer og forskjellige karakterer. Alle har rødmalt tak så de også kan brukes som dagmerker. De nye lyktene kan ha solcellepaneler integrert på lykteveggen.
3. **Lanterner** betegner *LA* (*LA/SC*, *LA/NB*) Disse står normalt montert på jernstenger, varder etc. De kan være hvite eller farget og er rundtlysende uten sektorer. Karakteren er blink.
4. **Lysbøyer** betegnes *LB*. Det er flytende merker med lys, både lateral og kardinalmerker. Kardinalmerkene er hvite med blink etter hvilken himmelretning de står i forhold til grunnen, mens lateralmerkene gjerne blinker grønt eller rødt avhengig av fargen på merket.

I *sjøkartene* brukes ikke disse betegnelsene. Der skiller man mellom *fyr*, *lykter*, *sjømerker med lys* og *lysboyer*. Hvis du vil se hvordan Kartverket beskriver disse, kan du se på <https://www.kartverket.no/til-sjos/nautiske-publikasjoner/symboler-og-forkortelser-i-norske-sjokart>.